

Restaurátorský záměr:

**Návrh metodiky restaurátorského postupu
Na soše Panny Marie Růžencové a Panny Marie s Ježíškem
z průčelí schodiště (1737–1906 obnoven)**

**zadavatel: Město Nová Paka
Dukelské Náměstí, 509 24 Nová Paka**

**Vypracoval: MgA. Jan Kracík, akademický sochař a restaurátor
2022**

©

Obsah:

• Data památky	3
• Úvod	4
• Popis památky Současný stav	
• Restaurátorský záměr v jednotlivých krocích	5
• Návrh postupu a metodiky restaurátorského procesu	6
- Průzkum	
- Etapa čištění	
- Odstranění nevhodných vysrávek	
- Odsolovací zábal	
- Konsolidace materiálu, injektáž trhlin.....	7
- Rekonstrukce chybějících částí a plastická retuš	
- Barevná retuš, barevné sjednocení	
- závěrečná povrchová úprava	
- Restaurátorská zpráva.....	8
- Závěr	
• Technologická část	9
• Fotografická dokumentace současného stavu	10-18

Data památky:

Název památky: Panna Marie Růžencová
Panna Marie s Ježíškem

Umístění památky: Klášterní schodiště 1737 – 1706 obnoven

Statut památky: plastiky jsou zapsanou kulturní památkou

Autor: pravděpodobně Suchardova dílna

Datace: 1906

Restaurovaná část: Dvě kamenné sochy Panny Marie

Materiál: jemnozrný, pravděpodobně hořický pískovec

Rozměry: v – 1m

Č. ÚSKP

Katalogové č.

Majitel: Město Nová Paka
Dukelské náměstí
509 24 Nová Paka

Zadavatel: Město Nová Paka
Dukelské náměstí
509 24 Nová Paka

Restaurátor: MgA. Jan Kracík, ak. soch. a rest.
Kapitulní 103/19, 25262 Únětice
Tel.:
E-ma

Úvod:

Jedná se o dvě kamenné plastiky poloviční velikosti, které jsou umístěny v průčelí atiky klášterního schodiště. Ve spodním průčelí je nika osazená Pannou Marií Růžencovou a v horním průčelí je nika osazena Pannou Marií s Ježíškem. Schodiště je součástí bývalého poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie, který patří k radikálním dienzenhoferovským architekturám 1.čtvrtiny 18.století.

Popis památky:

Obě plastiky jsou tradičně kompozičně pojednané s typickým rukopisem konce 19. století. Jsou vyhotoveny do jemně zrnitého pískovce. Povrch obou plastik je viditelně přetažen štukovým nebo vápenným líčkem. V důsledku tohoto monochromního neprodyšného nátěru se originál kamene lokálně drolí. Na plastikách jsou drobná mechanická poškození. Lokálně chybí modelace draperie, prsty, cípy koruny atp.

Současný stav:

Památka byla v minulosti restaurována a opatrována a stejně tak byla v určitých obdobích opomíjena a uschována v ústraní.

Statika jednotlivých kamenných částí kamenné památky se jeví jako stabilní a dobrá. Stav kamenného materiálu sochy odpovídá stáří. Povrch celkově vykazuje známky povrchové degradace a eroze kamenného materiálu. Trhliny a praskliny nejsou zřejmé. Probíhající povrchovou korozi kamene zapříčiňují především fyzikální činitelé. Tomuto korozivnímu procesu také přispívá lokální biologické napadení mechy a lišejníky. Celková konzistence kamenného materiálu se do hloubky jeví jako dobrá a soudržná. Korozi napadený povrch soch je nezbytné řešit celkovým restaurátorským zásahem, který současný korozivní proces zastaví a následně zpomalí.

Předběžný restaurátorský průzkum byl proveden prostým ohledáním současného stavu na místě s pořízením dokladové fotodokumentace. Je doporučeno provést podrobný restaurátorský průzkum včetně potřebného laboratorního průzkumu, který především pomůže upřesnit rozsah dochované polychromie, případného zlacení a případně další nepředpokládaná potřebná zjištění.

Restaurátorský záměr v jednotlivých krocích:

- Předběžný restaurátorský průzkum
- Převoz památky do restaurátorského ateliéru AVU
- Provedení podrobného restaurátorského průzkumu včetně laboratorního průzkumu
- Etapa čištění
- Odstranění nevhodných vysrávek
- Zábal - odsolování
- Konsolidace materiálu
- Rekonstrukce chybějících částí a plastická retuš
- Barevná retuš, barevné sjednocení případná rekonstrukce polychromie
- Závěrečná povrchová úprava
- Doplnění kovových svatozáří
- Osazení na původní místo
- Restaurátorská zpráva ve dvou vyhotoveních

Návrh postupu a metodiky restaurátorského procesu:

Průzkum:

Na památce byl proveden předběžný restaurátorský průzkum, na jehož základě byl vypracován návrh metodiky restaurátorského postupu. Následně doporučuji plastiky z atiky demontovat a převést do ateliéru Akademie výtvarných umění v Praze, kde bude proveden celkový restaurátorský proces studenty 4. ročníku pod odborným vedením pedagogů a asistentů.

Před zahájením samotných restaurátorských prací bude proveden podrobný restaurátorský průzkum, který bude obsahovat laboratorní průzkum a biologický průzkum. Na jeho základě bude možné přesně určit míru užití odsolovacích zábalů, druh konsolidačního a hydrofobizačního prostředku a následně míru jejich užití. Výsledek laboratorního průzkumu dále vyhodnotí případný rozsah původní polychromie a zlacení, které se fragmentárně mohou pod vrstvou šlikru na soše nacházet. Případně tuto domněnku zcela vyvrátí.

Výsledek biologického průzkumu pomůže blíže určit druh sanačního prostředku. V návaznosti na použití prostředků v začátku restaurátorského procesu bude navržena specifická hmota pro plastické doplnění chybějících částí. Všechny prostředky a metody budou aplikovány v souladu se zákonem 20/1987 sb. o státní památkové péči.

Etapa čištění:

Celkové čištění bude prováděno postupně a bude aplikováno přiměřeně k náročnosti poškození povrchu kamene. U extrémně narušeného povrchu bude kámen předem zpevněn a teprve po vyzrání konsolidantu bude přistoupeno k čištění. Samotný čistící proces bude aplikován podle míry znečištění povrchu kamene, a to v několika postupech. Celkový čistící proces bude prováděn tzv. mokrou cestou za pomoci páry. U více znečištěných partií budou uplatňovány lokálně postupy se zábalů. Při procesu čištění bude brán zřetel na povrchové poškození materiálu. Lze předpokládat, že bude lokálně provedena etapa zpevnění před započítím samotného čištění.

Chemické čištění bude aplikováno pouze lokálně, a to především v případě biologického napadení kamene.

Kovové části budou očištěny chemicky nebo mechanicky, případně pískováním podle závažnosti koroze.

Odstranění nevhodných vysprávek:

V této etapě se jedná především o odstranění starých uvolněných spár a rozebrání uvolněných segmentů. Vysprávky budou posuzovány a následně odstraňovány či zachovávány v průběhu restaurátorského procesu a jednotlivého zhodnocení a posouzení stavu dané vysprávky. Při odstraňování bude dbáno na to, aby nedošlo k úbytku autentické hmoty originálu. Dobové vysprávky, které budou vykazovat dostatečnou zdatnost, budou zachovány a restaurovány s povrchem kamenného materiálu. Dle předběžného ohledání nebyly nalezeny žádné podstatné doplňky z předešlých oprav.

Odsolovací zábal:

Po odstranění všech nečistot a nevhodných vápenných a cementových nebo sádrovcových vrstev bude na plastice proveden průzkum salinity. Touto metodou bude dokončen proces etapy čištění. Z povrchu kamene budou odstraněny přebytečné soli, které se působením času usadily na povrchu kamene a ovlivňují tak negativně estetický vzhled povrchu kamene (viditelně probíhající degradace povrchu). Odstraněním těchto solí bude následně umožněna lepší a důkladnější penetrace konsolidačních a konzervačních prostředků (důkladnější prostoupení do hloubky materiálu).

Konsolidace materiálu, injektáž trhlin:

Konsolidační proces vede k obnovení pevnosti a soudržnosti kamenného materiálu. Proces musí probíhat v teplotně příznivých podmínkách za zcela suchého počasí tak, aby látky mohly optimálně vniknout do hloubky kamenného materiálu. Pro tuto etapu bude použit odpovídající konsolidant, který bude určen na základě výsledků restaurátorského průzkumu. Jeho intenzita použití bude volena podle míry poškození kamenného materiálu. V extrémním případě poškození povrchu kamene a celkové degradace soudržnosti kamenného materiálu bude konsolidant aplikován ve zvýšené koncentraci. Součástí zpevňujícího procesu je zároveň provedení případné hloubkové injektáže a výplň trhlin. Tato etapa zpevňování bude započata po důkladném vyzrání aplikovaného konsolidantu v průběhu celkového zpevnění plastiky.

Rekonstrukce chybějících částí a plastická retuš:

Na očištěnou a konsolidovanou hmotu kamene budou plasticky doplněny a domodelovány chybějící části. Při této etapě bude vycházeno z původní modelace sochy s přihlédnutím na dobové řemeslné zpracování originálu. Pro tuto etapu bude použita hmota pracující na bázi hydraulického pojiva a hrubozrnnost bude zpracována lokálně podle požadavků a nároků restaurátora. Lokálně bude rovněž řešena barevnost doplňující hmoty, která bude probarvena pigmentem již při zpracování samotné hmoty pro doplnění plasticity. Množstvím pigmentu bude přizpůsobena odstínem k doplňovanému místu. Tímto technologickým postupem lze docílit požadovaného výsledku se zárukou, že nebude docházet k blednutí tmelů v krátkém časovém intervalu po dokončení restaurátorského procesu.

V případě předpokladu velkého fyzikálního zatížení na danou vysprávku bude vysprávka zajištěna armaturou z nerezových materiálů požadovaných památkovou péčí, ale předpoklad užití armatur v tomto případě není.

Pro vyplnění spáry při osazení plastiky na původní místo bude zvolena vhodná spárovací hmota pracující na bázi vzdušného vápna, která bude rovněž vhodně probarvena pigmentovou složkou.

Kované části – čepy nebo kramle budou u extrémně degradovaných a zeslabených kusů, nahrazeny za nové. Budou navrženy nové svatozáře dle dochované fotodokumentace.

Rekonstrukce barokních váz a kříže z atiky schodiště:

Pro doplnění celkového stavu průčelí bude vycházeno z dostatečné dobové fotografické dokumentace. Na základě podkladů bude vyhotoven model vázy a kříže v sádře. Následně bude převedeno do přírodního kamene (hořícký pískovec). Modelační a sochařské práce budou provedeny v rámci výuky v ateliéru restaurování výtvarných děl sochařských na Akademii výtvarných umění v Praze.

Barevná retuš, barevné sjednocení:

Přestože plastické doplňky budou zpracovány a pigmentovány lokálně tak, aby splynuly s okolní hmotou originálu a jeho patiny stáří, bude při této etapě nutno doplněné části na plastice barevně sjednotit a barevně doladit v takové míře, aby byla dodržena památková kritéria a zachována tak patina stáří na plastice a architektuře.

Závěrečná povrchová úprava:

V samém závěru restaurátorského procesu bude povrch kamene ošetřen hydrofobním prostředkem, který blíže určí výsledek restaurátorského průzkumu. Bude se jednat o prostředek odpovídajícího charakteru a chemického složení nejen ve vztahu k originálu kamenného materiálu, ale i ve vztahu k použitému konsolidantu v průběhu restaurátorského procesu. Jedině v tomto spojení může dojít k maximálnímu účinku celého restaurátorského procesu.

Kovové části budou pozinkovány a povrchově ošetřeny kovářskou černí, případně bude část svatozáře zlacena (záleží na návrhu provedení)

Restaurátorská zpráva:

Restaurátorská zpráva a fotodokumentace celého restaurátorského procesu bude vypracována v souladu s §14. zák.20/87 Sb. Zpráva bude vypracována tak, aby postihla všechny pracovní postupy vykonané na památce tak, aby svým rozsahem a obsahem byla nápomocna budoucím generacím při řešení následného restaurátorského procesu.

Závěr:

Všechny etapy vykonané v průběhu restaurátorského procesu budou prováděny individuálně ve vztahu k výše jmenované památce. Správnou aplikací maximálně přispějí k rehabilitaci erodovaného povrchu kamenného materiálu a významnému zlepšení estetického vzhledu při zachování všech uměleckých a řemeslných hodnot kulturní památky.

V Praze dne 13.4.2022

MgA. Jan Kracík, ak. soch. a rest.

Kapitulní 103/19, 25262 Únětice

Mobil:

E-mail:

Technologická část:

Všechny technologické postupy s použitím požadovaných materiálů budou aplikovány v souladu se zákonem 20/1987 Sb. o památkové péči a budou aplikovány po konzultaci se zástupci investora a zástupci památkové péče.

Etapa čištění bude prováděna:

- a) za sucha pomocí štětců, umělohmotných kartáčků, vysavačů a stlačeného vzduchu
- b) za mokra tzv. lokálními nebo plošnými zábaly buničiny s destilovanou vodou
- c) za mokra, chemickou cestou

Etapa zpevnění:

Na základě vyhodnocení výsledků průzkumů bude zvolen vhodný přípravek. Lze předpokládat užití kombinaci přípravků Funcosil od firmy Remmers.

- a) podle určení místa zpevnění
- b) podle míry vlhkosti kamene

Etapa plastického doplnění:

Bude prováděna pomocí speciálně vytvořených směsí pracujících na bázi hydraulického pojiva, vzdušného vápna a křemičitého plniva s příměsí syntetických hlinek, podle místa určení aplikace, půjde-li o kámen nebo spáru. Bude dbáno na to, aby materiál doplnku byl vždy měkkší než místo doplňovaného originálu.

Etapa závěrečné barevné retuše:

Bude provedena na doplňcích lazurně za pomoci syntetických hlinek rozpuštěných v příslušném velmi slabém roztoku akrylátu (primal).

Etapa závěrečné povrchové úpravy:

Dle výše uvedeného bude pravděpodobně použit hydrofobní přípravek Remmers SNL.

Etapa plastické rekonstrukce váz a kříže:

Repliky vazy a kříže budou vyhotoveny řemeslně-kamenošochařsky do přírodního kamene (hořícký pískovec).

V Praze dne 24.8.2020

MgA. Jan Kracík, ak. soch. a rest.

Kapitulní 103/19, 25262 Únětice

Mobil:

E-mail:

Návrh metodiky restaurátorského postupu na soše Panny Marie z niky průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.

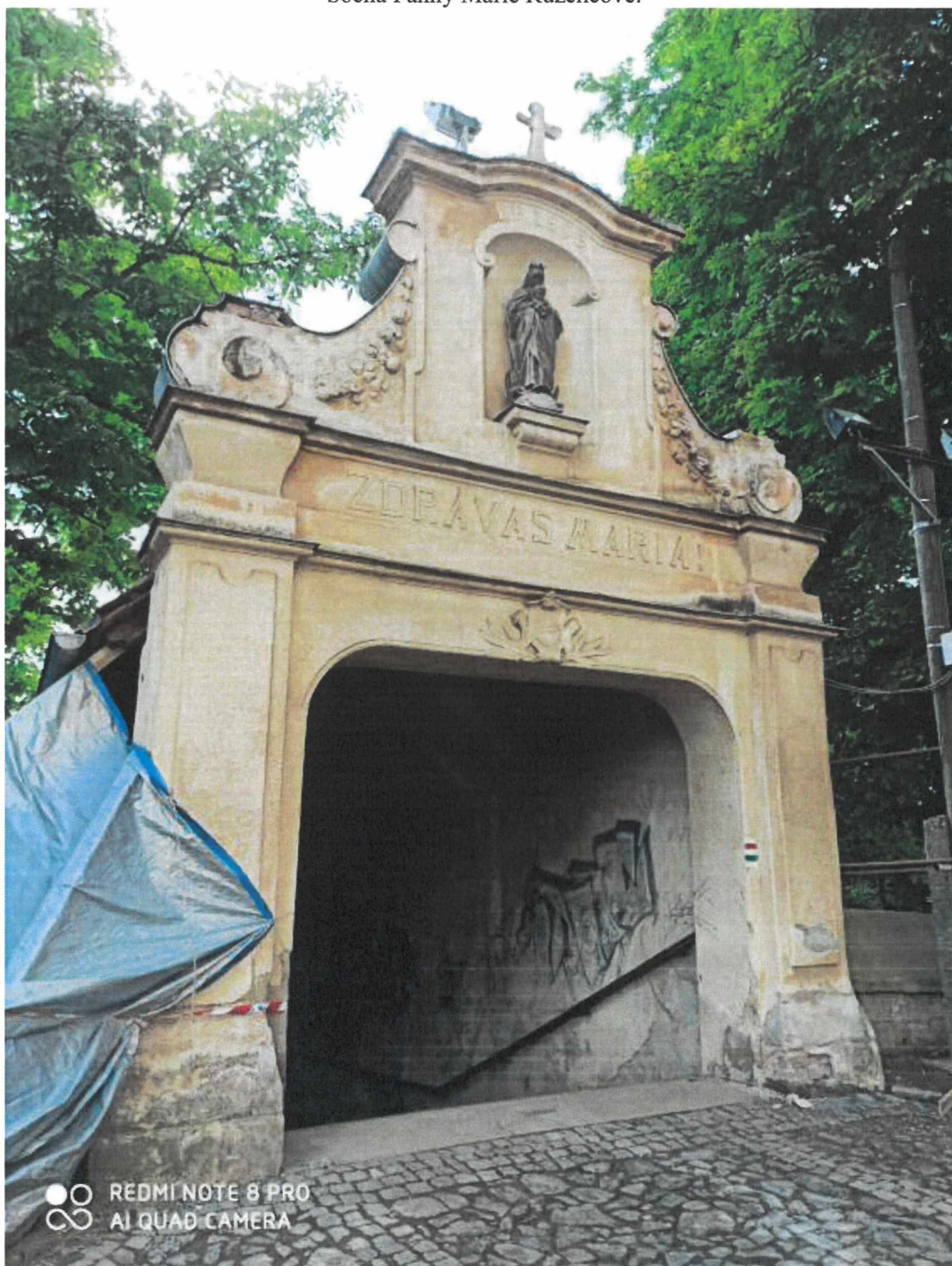
Fotodokumentace současného stavu památky – červen 2021

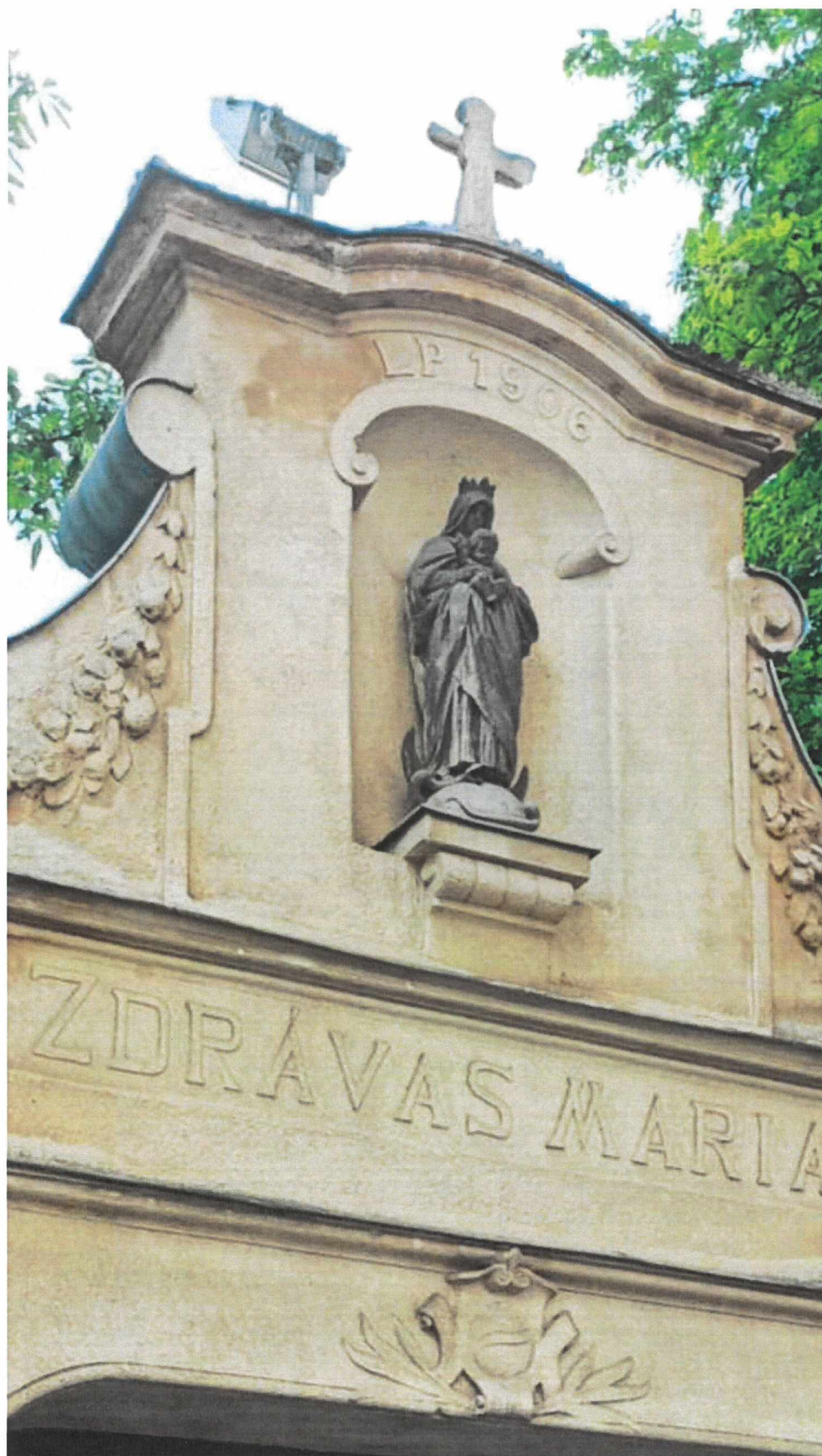
Celkový pohled na spodní průčelí schodiště.

Socha Panny Marie Růžencové.

Celkový pohled na horní průčelí schodiště.

Socha Panny Marie s Ježíškem.

Dobová fotografie-dokumentace stavu průčelí schodiště.

Návrh metodiky restaurátorského postupu na soše Panny Marie z niky průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.

Dokumentace stavu průčelí z roku:

Návrh metodiky restaurátorského postupu na soše Panny Marie z niky průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.

Detail pravé vázy spodního průčelí.

Návrh metodiky restaurátorského postupu na soše Panny Marie z niky průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.

Detail levé vázy spodního průčelí.

Návrh metodiky restaurátorského postupu na soše Panny Marie z niky průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.

Detail kamenného kříže na atice průčelí schodiště.

**Rozpočet na restaurování dvou soch Panny Marie, z průčelí klášterního schodiště v Nové Pace.
Zadavatel: Město Nová Paka, Dukelské náměstí, 509 24 Nová Paka**

Provedení restaurátorských úkonů	40.000,-	Kč	
Převezení soch do ateliéru	10.000,-	Kč	
Konsolidační prostředek	5.000,-	Kč	
Provedení laboratorního průzkumu	8.000,-	Kč	
Hydrofobizační prostředek	5.000,-	Kč	
Barevná retuš	4.000,-	Kč	
Vyhotovení chybějící svatozáře 1 ks.	10.000,-	Kč	
Zlacení svatozáře 1 ks.	4.000,-	Kč	
<u>Převezení soch a osazení na původní místo</u>	<u>10.000,-</u>	<u>Kč</u>	sochy
Provedení plastické rekonstrukce vázy v sádře	20.000,-	Kč	vázy a kříže
Provedení plastické rekonstrukce kříže v sádře	10.000,-	Kč	
Vyhotovení dvou křížů v přírodním kameni	30.000,-	Kč	
Vyhotovení čtyř váz	80.000,-	Kč	
<u>Vyhotovení rest. zprávy s fotodok. (2 ks)</u>	<u>6.000,-</u>	<u>Kč</u>	
Celková cena bez DPH	242.000,-	Kč	
21% DPH	50.820,-	Kč	
Celkem včetně DPH	292.820,-	Kč	

Zakázku lze realizovat v termínu 12. měsíců.

V Praze dne 13.4.2022

MgA. Jan Kracik, ak. soch. a rest.

Akademie Výtvarných umění v Praze
U Akademie 4, 17022 Praha 7
IČO: 60461446